

Payızlıq arpa sortu “Dəyanətli”

Sort 2009-cu ildə Seleksiya Nailiyyətlərinin Sınağı və Mühafizəsi üzrə Dövlət Komissiyasına təqdim edilmişdir.

Mənşəyi: Sort Azərbaycan ET Əkinçilik İnstitutunun Qobustan Bölgə Təcrübə Stansiyası şəraitində İCARDA-dan introduksiya olunmuş payızlıq arpanın beynəlxalq müşahidə (IBON-WT-48) pitomnikindəki ikicərgəli arpa genotiplərindən kütləvi seçmə aparmaqla yaradılmışdır.

Ümumi xüsusiyyətləri: Sort payızlıqdır. Boyu 96-108 sm, yatmaya, dəninin tökülməsinə tam davamlı, asan döyüləndir. Vegetasiya müddəti dağlıq dəmyədə 234-237 gün olub, rayonlaşmış Cəlilabad-19 sortundan 3-4 gün tez yetişir. Kollanması yüksəkdir. Bitkiləri kollanma fazasında yerə yatan, yarpaqları tüksüz, mum təbəqəsi ilə örtülməmişdir, rəngi tünd yaşıldır. Sünbülü orta uzunluqda (8,0-8,5 sm), iy formasında, açıq sarı rəngdə və sıxdır. Bir sünbüldə dənlərin sayı 30-35 ədəddir. Qılçıqları açıq sarı rəngdə, uzun, xırda dişcikli və dağılmayıdır. Dəni orta irilikdə, açıq sarı, yarımuzundur.

Növmüxtəlifliyi: Payızlıq arpanın nutans növmüxtəlifliyinə aiddir.

Məhsuldarlığı: Sortun nəmliklə təmin olunmamış dağlıq dəmyə şəraitində üçillik orta məhsuldarlığı 4,66 t/ha olmuşdur ki, bu da Cəlilabad-19 sortuna nisbətən 0,92 t/ha çoxdur. Sortun potensial məhsuldarlığı 5,0-5,5 t/ha-dır.

Dənin keyfiyyəti: 1000 dənin kütləsi 42-48 qramdır. Dəndə zülalın miqdarı 13,0-13,2% tərtibində dəyişir.

Xəstəliklərə və iqlim şəraitinə davamlılığı: Təbii və həmçinin süni sirayətlənmə fonlarında sarı pasa orta davamlı, qonur pas, unlu şəh və toz sürmə xəstəliklərinə qarşı davamlıdır. Sort quraqlığa və şaxtaya davamlıdır.

Becərilmə bölgələri və sələfləri: Sortun nəmliklə təmin olunmamış dağlıq və dağətəyi dəmyə bölgələrdə becərilməsi məsləhət görülür. Ən yaxşı sələflər quraq dəmyə şəraitində qara və bitkili heriklərdir.

Səpin müddəti: Becərilmə bölgələrindən asılı olaraq optimal səpin müddəti oktyabrın birinci və ikinci ongunlüləri aralığı hesab olunur.

Payızlıq arpa sortu “İosif”

Mənşəyi: P.P. Lukyanenko adına Krasnodar Elmi Tədqiqat Kənd Təsərrüfatı institutunda yaradılmışdır və patentlə mühafizə olunur. Sort 2019-cu ildən Azərbaycan Respublikasının Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət Reyestrinə daxilidir və patentlə mühafizə olunur.

Ümumi xüsusiyyətləri: Sort ortaboşluqda 85-90sm, yatmaya, dəninin tökülməsinə tam davamlı, asan döyüləndir. Vegetasiya müddəti dağlıq dəmyədə 220-230gün olub kollanması yüksəkdir. Sünbülü qılçıqlıdır, silindrik formadadır, (8,0-8,5 sm), açıq sarı rəngdə və sıxdır. Bir sünbüldə dənələrin sayı 30-35 ədəddir. Qılçıqları açıq sarı rəngdə, uzun, xırda dişcikli və dağılmayıdır. Dəni orta irilikdə, açıq sarı, ovaldır.

Məhsuldarlığı: Sortun potensial məhsuldarlığı 110s/ ha. Növmüxtəlifliyi: Payızlıq arpanın arpanın pallidium növmüxtəlifliyinə aiddir.

Dənin keyfiyyəti: 1000 dənin kütləsi 42-49 qramdır. Dəndə zülalın miqdarı 10,0-12,5% .

Xəstəliklərə və iqlim şəraitinə davamlılığı: Təbii və həmçinin süni sirayətlənmə fonlarında sarı pasa orta davamlı, qonur pas, unlu şəh və toz sürmə xəstəliklərinə qarşı davamlıdır. Sort quraqlığa orta və şaxtaya yüksək davamlıdır.

Səpin müddəti: Optimal səpin müddəti düzən ərazilərdə oktyabr ayı, dağlıq ərazilərdə isə sentyabr ayı hesab olunur. Səpin vaxtına riayət etmək mütləqdir.

Səpin norması: Optimal səpin müddətində hektara səpin norması isə 3-3,5 milyon cücərmə qabiliyyətinə malik toxumun səpilməsi məsləhət görülür.

Becərilmə bölgələri və sələfləri: Sortun nəmliklə təmin olunmamış dağlıq və dağətəyi dəmyə həm də suvarılan bölgələrdə becərilməsi məsləhət görülür. Ən yaxşı sələflər quraq dəmyə şəraitində qara və bitkili heriklərdir. Suvarmada dənli-paxlalı bitkilər, çoxillik paxlalı ot bitkiləri, herik, tərəvəz bitkiləri, pambıq və digər cərgəarası becərilən bitkilərdən sonra əkilməsi məqsədəuyğundur.

Qarğıdalı hirbridi “Sancaq”

Mənşəyi: Sancaq hibridi 2015-ci ildə Türkiyə Cumhuriyyətində, Toxumçuluk Sənaye və Ticarət MMC tərəfindən alınmış və yüksək məhsuldarlığa malikdir.

Ümumi xüsusiyyətləri: Sancaq dənlik və silosluq hibrididir. Əsasən silosluqdur lakin iqlimin imkan verdiyi yerlərdə dənlik olaraq əkilə bilər. FAO 650 yetişmə qurupuna aiddir. Dən məhsuldarlığı yüksək olduğu üçün silosda məhsuldarlığı və keyfiyyəti artırır. Hibridin tam yetişmə fazasında boyu 3.5m Qıçanın gövdəyə birləşmə hündürlüyü 150-160 sm olub konusvari formadadır. Qıçanın uzunluğu 20 sm, eni isə 3-3.5 sm-dir. Qıçada cərgələrin sayı 17 ədəd və hər cərgədə dəninin miqdarı 40 ədəd olmaqla dən çıxımı 85% dir. Qıçaların sayı 1 ədəd, dən şüşəvari və uzunyaşlı formasındadır. Dəninin rəngi qırmızıya çalan sarıdır.

Məhsuldarlığı: Hibridin potensial məhsuldarlığı nəmliklə təmin edilmiş dəmyə şəraitində 8-10 t/ha , suvarma bölgələrdə 17 t/ha təşkil edir. Yaşıl kütlə məhsulu suvarmada 120 t/ha dəmyədə isə 90t/ha-dır.

Dənin keyfiyyəti: 1000 dənin kütləsi 400-450 qramdır. Dəndə proteinin miqdarı 4.5-5% nişastanın miqdarı 32-35% (silosda) Xəstəliklərə və iqlim şəraitinə davamlılığı: Hibrid qovuqlu sürmə və fuzarioz xəstəliklərinə davamlıdır. Gövdəsi möhkəm, kök sistemi güclü olub yatmaya davamlıdır.

Becərilmə bölgələri və sələfləri: Hibrid Azərbaycanın suvarılan və nəmliklə təmin edilmiş dəmyə bölgələrdə becərilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Ən yaxşı sələf dənli və texniki bitkilərdir. Təkrar əkinlərdə buğdadan sonra silosluq məqsədi ilə ancaq aran bölgələrində əkilə bilər.

Səpin müddəti: Aran bölgələrdə aprelin birinci ongunlüyündə, dağlıq və dağətəyi bölgələrdə isə aprelin üçüncü ongunlüyündə əkilməsi tövsiyə olunur. İstilik cox olan yerlərdə mart ayının sonuncu ongunlüyündə əkilə bilər.

Payızlıq yumşaq buğda sortu “Qobustan”

Sort 2007-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət Reyestrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur.

Mənşəyi: Sort Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzlərindən alınmış yumşaq buğdanın yarım-quraq bölgələr üçün regional müşahidə pitomnikindən (RBWON (SAA)-2) yerli şəraitə uyğunlaşan buğda genotiplərindən fərdi seçmə aparılmaqla alınmışdır.

Ümumi xarakteristikası: Sort orta boyludur (96-100 sm), gövdəsi möhkəm, yatmaya davamlıdır, məhsuldar kollanması 2,3-2,5-dir. Tezyetişkəndir. Sünbülü silindrik, tam yetişmədə qismən əyilən, uzun, orta sıxlıqda olub ağ rəngdədir. Qılçıqları ağ, kobud və dişlidir. Sünbüldə sünbülcüklər sıx yerləşmiş, dənə orta irilikdə, şırımın xarakteri dayaz, rəngi ağ olub yarımyumru və qayəsi tüküdür. Sünbüldə dənələri sayı 40-45 ədəddir.

Növmüxtəlifliyi: Yumşaq buğdanın qrekum növmüxtəlifliyinə aiddir.

Məhsuldarlığı: Sortun suvarmada orta məhsuldarlığı 7,35 t/ha olmuşdur. Müxtəlif bölgələrdə keçirilən ekoloji sınaqlar zamanı rayonlaşmış sortlardan 20-40% artıq dən məhsulu vermişdir. Potensial məhsuldarlığı 8,0-9,0 t/ha-dır.

Dənə keyfiyyəti: 1000 dənənin kütləsi 40-44 qramdır. Dəndə zülalın miqdarı 14,2-16,0%, kleykovina 30-31% olmuşdur. Yüksək texnoloji və çörəkbişirmə xüsusiyyətinə malikdir.

Xəstəliklərə və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sortun tədqiqat illərində sarı pasa, sürmə xəstəliklərinə tutulması müşahidə olunmamışdır. Tez yetişdiyindən yaz-yay quraqlığına məruz qalmır.

Becərilmə bölgələri və sələfləri: Sortun əsasən dəmyə, yarım-quraq, dağətəyi və qismən də suvarma bölgələrdə becərilməsi təklif olunur. Dəmyə bölgələrində sort üçün ən yaxşı sələf qara və bitkili heriklər, suvarma bölgələrində isə çoxillik otlar və cərgəarası becərilən bitkilər hesab olunur.

Səpin müddəti: Dağlıq və dağətəyi dəmyə şəraitində optimal səpin müddəti sentyabr ayının 20-dən oktyabrın 10-dək, suvarma şəraitində isə oktyabrın ikinci və noyabrın birinci on günlükləri aralığı hesab olunur.

Səpin norması: Suvarma şəraitində hektara 4,0-4,5 milyon, dəmyə şəraitində 3,5-4,0 milyon cücərən toxum səpilməsi tövsiyə olunur.

Toxumçuluq
—Tingçilik—

+994 51 206 19 85

+012 510 88 48(105)

Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu
Ələsgər Qayıbov küşəsi 12/1222

